Rok XVII. Lwów, 1. Kwietnia 1903. Nr. 4.

Organ Krajowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wychodzi każdego 1-go dnia w miesiącu.
Redakcya i Administracya we Lwowie (ulica Piekarska l. 12. II. piętro).

Przedpłata:
W miejscu: rocznie 4·80 koron | Z przesyłką: rocznie 5·60 koron
„ półrocznie 2·40 „ | „ półrocznie 2·80 „
Dla członków związkowych straży pożarnych z przesyłką rocznie 1 koronę.

Ogłoszenia:
Za całą stronicę . . . . . . 10 koron
„ ćwierć stronicy . . . . . 3 „
Za jeden wiersz petitowy albo jego miejsce 6 halerzy.

I Część urzędowa.

Wykaz

zapłaconych wkładek od 20. lutego 1903. do 24. marca 1903.

Kasa zapomóg.: Ochotnicze straże pożarne: Niegowić 0·40 kor., Mosty Wielkie 11·20 kor., Osiek koło Oświęcimia 9·20 kor., Tarnów 25·60 kor., Łapanów 6·40 kor., Sądowa Wisznia 7·60 kor., Huczko 8·80 kor., Augustdorf 4·— kor., Wieliczka 18·— kor., Knihinin 5·60 kor., Podkamień 2·40 kor., Kołaczyce 0·40 kor., Nowy Sącz 14·— kor., Niepołomice 6·40 kor., Przemyśl 9·60 kor., Łańcut 13·20 kor., Lwów 2·40 kor., Tuszów narodowy 7·60 kor., Ustrzyki dolne 7·20 kor., Podwołoczyska 8·— kor., Zakliczyn 7·20 k., Niemirów 6·— kor., Dobromil 100·— kor., Mielec 14·— kor., Ołpiny 5·20 kor., Ottynia 12·80 kor., Czaniec 3·60 kor., Błażowa 6·— kor.

Zwykłe wkładki: Ochotnicze straże pożarne: Gródek 2·80 kor., Gorzyce 2·80 kor., Mosty Wielkie 5·60 kor., Nigowić 2·60 kor., Osiek koło Oświęcimia 4·60 kor., Powitno 2·60 kor., Tarnów 12·60 kor., Rymanów 4·80 kor., Łapanów 3·20 kor., Munina 2·60 kor., Skawina 4·— kor., Sądowa Wisznia 3·80 kor., Głogów 4·— kor., Wieliczka 9.— kor., Chorzelów 8·20 kor., Izdebnik 2·40 kor., Gorlice 6·— kor., Podkamień 4·80 kor., Kołaczyce 4·— kor., Nowy Sącz 7·— kor., Niepołomice 1·20 kor., Kolbuszowa 6·20 kor., Żabno 4·40 kor., Dolnawieś 4·— kor., Łańcut 6·60 kor., Buczkowice 4·20 kor., Lwów 1·20 kor., Jasienica 5·— kor., Podwołoczyska 4·— kor., Wojnicz 6·40 kor., Przecław 6·— kor., Ołpiny 2·60 kor., Sambor 6·— kor., Gwoździec 3·60 kor., Kossów 4·40 kor.

Ogłoszenie w sprawie honorowej odznaki.

Reskryptem z dnia 28. lutego 1903. L. 23.566. zatwierdziło Wysokie c. k. Namiestnictwo zmieniony ustęp V. regulaminu umundurowania, uzbrojenia i odznak starszeństwa, który to ustęp postanawia o honorowej odznace za długoletnią służbę strażacką.

Regulamin przyznawania honorowych odznak uchwalony przez Radę zawiadowczą w dniu 8. listopada 1903. zamieszcza się w części II. niniejszego numeru czasopisma „Przewodnik pożarniczy“.

Sprawozdanie

z posiedzenia reprezentantów Zjednoczenia słowiańskich ochotniczych straży pożarnych, odbytego dnia 22. marca 1903., w Morawskiej Ostrawie w Domu Polskim.

Obecni:

Z Galicyi pp. Dr. L. Ćwiklicer, Prezes Zjednoczenia i przewodniczący, oraz p. Ant. Bahr, z Czech pp. Majer, Michalek, Machaczek, z Moraw pp. Vozab, Vilim i Ludwig, ze Śląska pp. Gudrich, Juchelka Jan i Adolf.

1. Przewodniczący zagaja posiedzenie o godz. 2. po poł., usprawiedliwia zmianę co do miejsca posiedzenia wyznaczonego pierwotnie na Cieszyn i daje wyraz stracie, jaką poniosły Czechy przez śmierć śp. Riegera który i Polaków wielkim był przyjacielem.

2. Sekr. Gudrich odczytuje protokół z ostatniego posiedzenia, który z poprawką dr. Michalka przyjęto.

3. Tenże odczytuje sprawozdanie z czynności za ostatni czas od posiedzenia, które przyjęto.

4. Dr. Vorab odczytuje porządek Zjazdu wszechsłowiańskiego w Pradze na dn. 15 do 17 sierpnia rb. oznaczonego, poczem uchwalono: zatwierdzenie tego porządku, ustanowienie w okręgach związków krajowych wydziałów przygotowawczych, zaproszenie na

zjazd za Zjednoczeniem stojących dotychczas: polskich Straży ochot. na Szląsku, Straży słowiańskich w Austryi. Stowarzyszeń słowiańskich stojących na gruncie narodowym więc: Związki Sokolskie słowiańskie, tudzież jako gości: Związki Strażackie angielskie, francuskie i belgijskie.

5. Na wniosek dr. Michalka uchwalono:

a) aby Wydział wykonawczy zjednoczenia załatwiał czynności przy pomocy kancelaryi dotyczącego Związku krajowego.

b) aby Wydziały starały się o jak najsilniejsze rozgłoszenie o Zjeździe wszechsłowiańskich straży pożarnych i zainteresowanie nim ludności przez dzienniki publiczne.

c) aby do końca czerwca rb. ułożyć porządek posiedzenia przedstawicieli Zjednoczenia w Pradze w porozumieniu ze Związkiem czeskim.

6. Na wniosek dr. Antoniego Bahra postanowiono strażom z Galicyi ze względu na krój mundurów — pozostawić do pochodu podczas Zjazdu w Pradze — strój normalny z pasem i toporkiem a jako nakrycie głowy czapkę. (Straże Czech, Morawii i Szląska pójdą w strojach i czapkach a bez toporków).

7. Na wniosek dr. Majera uchwalono, że każdy Związek przygotować ma projekt do zmiany §. 68. ustawy karnej, by strażacy podczas wykonywania służby przy pożarze względnie przy wykonywaniu policyi ogniowej korzystali z tych praw ochronnych, jakie mają organy rządowe, policya i żandarmerya

8. Uchwalono wreszcie:

a) uwiadomić Przewodnictwo Zjazdu w Londynie, że (w roku bieżącym) niemożemy wziąć udziału w wystawie tamże, z powodu Zjazdu i wystawy pożarniczej w Pradze,

b) odnieść się do Izby handlowej we Lwowie w sprawie medalów dla wystawców galicyjskich którzy na wystawie pożarnej w Pradze swoje wyroby przedstawią,

c) odnieść się do Związku we Lwowie o dostarczenie Komitetowi Zjazdu Pragskiego motywów pieśni polskich do marszu pochodowego w Pradze.

Na czem zakończono a Przewodniczący podziękował obecnym przedstawicielom Związków za liczny udział w posiedzeniu.

Następnie odbyło się posiedzenie technicznej komisyi Zjednoczenia, która składa się z pp. Majera z Czech, jako przewodniczącego, Franciszka Meissnera z Galicyi, Ludwiga z Morawy i Hradila ze Szląska, a która powzięła uchwały co do stawania w komitecie do jury na wystawie pragskiej, co do gwintu normalnego i słownictwa pożarniczego polskiego i czeskiego.

Bahr.

II. Z nauki o strażach i pożarnictwie.

Straż pożarna w Japonii.

Na berlińskiej wystawie strażackiej 1901 r. Japonia zaprezentowała tylko 27 skromnych rysunków. Ta jednak kolekcya ujawniła tamtejszy rozwój pożarnictwa, poczynając od r. 1716 aż do naszych czasów. Patrząc na rysunki i przedmioty dawnego pochodzenia zdawaćby się mogło, że nie są do użytku, jednak odnosząc je do epoki, którą przedstawiają, przekonywamy się, że Japonia o wiele wyprzedziła Europę. W Japonii już w 18 wieku istniały komendy strażacze z silną wojskową organizacyą.

Częste trzęsienia ziemi nie dozwalają na stawianie wysokich i bardzo mocnych budynków, dlatego budują domy z drzewa. Taki rodzaj budowania, przy zwykłem tam ciasnem zabudowaniu się, wytwarza znaczne niebezpieczeństwo ogniowe i dlatego w Japonii potrzeba prawidłowego uorganizowania straży wcześniej niż w Europie odczutą została. W Europie dopiero wiek XX. ze swoim rozwojem, rozpowszechnieniem gazu i elektryczności przywołał do życia organizacyę towarzystw pożarniczych. Dawniej we dworach zamieszkiwanych przez szlachtę i książęta, stały bezustannie zaprzężone konie, ażeby przy ukazującem się niebezpieczeństwie, można się było ratować ucieczką. Dla cesarza został wybudowany oddzielny pałac, gdzieby mógł się chronić w razie pożaru.

Ponieważ, jak widzieliśmy wyżej, sposób budowania domów w Japonii bardzo sprzyja wybuchom pożarowym, przeto mieszkańcy tamtejsi zmuszeni są mieć baczną uwagę na sprawy ogniowe i czuwać nad wszelkiem, z tej strony pochodzącem niebezpieczeństwem. W tym celu już dawno zorganizowaną tam została straż wojenno-pożarna, która odgrywała ważną rolę w życiu kraju. Straż ta ma strój zupełnie wojskowy, oficerami w niej są (samurai) ludzie pochodzenia szlacheckiego, a naczelnictwo powierzone było książętom, których przeznaczono dwóch do każdego oddziału, każdy z nich obowiązany był dyżurować przez dni 15 na miesiąc.

Na pomieszczenie pomienionej straży pobudowane były oddzielne koszary, przy których znajdowały się narzędzia pożarnicze. W stolicy Japonii, Jaddo, takich koszar znajdowało się 10, i w każdej z nich mieściła się komenda pożarnicza. Każda z tych komend wydzielała z pomiędzy siebie wartę, która obowiązaną była z wieży znajdującej się u bramy miasta, bezustannie czuwać nad dzielnicą przyległą.

Oficerowie i główni naczelnicy wyjeżdżali do pożaru wierzchem co jest nie małego znaczenia, tak ze względu na pośpiech jak i ze względu na możność pilnowania działalności ratowniczej i kierowania nią. Strażacy wszyscy przyodziani są w mundury czerwone, co ich wyróżnia w masie ciekawych, przyglądających się pożarowi albo też w tłumie nieproszonych i bała-

mutnych pomocników, jacy zbierają się przy pożarach. Spieszne posuwanie się straży ogromnie jest utrudnione przez wązkie ulice japońskie.

Częste i groźne pożary, zdarzające się w Japonii i wyniszczające ich działanie pobudziły Japończyków do zwrócenia szczególnej uwagi na wydoskonalenie narzędzi służących do walki z ogniem i słusznie trzeba przyznać, że na tem polu Japonia zawsze szła przodem przed Europą.

Komendy zaopatrzone są we wszelkie przybory, które z biegiem czasu ciągle się ulepszały i doskonaliły. Ze względu na to, że w Japonii stawiają zazwyczaj domy małych rozmiarów, często tam stosują osobliwy sposób gaszenia pożarów, mianowicie płonący budynek pokrywają zmaczanem w wodzie płótnem

Każdy oddział strażacki posiada swój oddzielny proporzec „Matua“. Proporzec ten wręcza się najbardziej zasłużonemu i doświadczonemu strażakowi, który niesie go w najniebezpieczniejsze miejsce pożaru co pokazuje, gdzie się znajduje właściwe środkowisko ognia. albo miejsce, od którego już dalej posuwać się nie można. W miarę zmiany kierunku ognia i posterunek „Matui“ się zmienia. Tym sposobem według stanowiska „Matui“, Naczelnik komendy stosuje swoje rozkazy i każdy strażak widzi, gdzie znajduje się ognisko pożaru i dokąd ma zwracać swojo usiłowania. Im bardziej opaliło się „Matua“, tem dumniejszą staje się drużyna strażacza i podobnie jak w wojsku każdy żołnierz poświęca życie za swoją chorągiew, tak i strażak dla ocalenia swego „Matua“ nie oszczędza swego zdrowia ni życia.

Regulamin

przyznawania honorowych odznak za długoletnią służbę strażacką.

§. 1. Honorową odznakę otrzymać mogą ci strażacy, którzy przez przeciąg 20, 25, 30, 35, 40 i dalszych co pięć lat nieprzerwanie, czynnie, wiernie i walnie służyli przy tych korpusach ochotniczych straży pożarnych, które w czasie przyznawania odznaki honorowej należą do Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych.

§. 2. Jako usprawiedliwioną przerwę w służbie uznawać się będzie:

a) pobyt w miejscowości, w której nie istnieje ochotnicza straż pożarna;

b) pobyt za granicą;

c) służbę w wojsku.

W wypadkach pod *a*, *b*, czas przerwy nie wlicza się do służby.

Czas służby w c. i k. armii zostanie do służby strażackiej wliczony, jeżeli ubiegający się o honorową odznakę zaraz, a najdalej w przeciągu 6 miesięcy po ukończonej służbie wojskowej wstąpi w szeregi strażackie.

§. 3. Honorowemi odznakami są tarcze ze srebrnej blaszki kształtu elipsy 40|50 mm. o czerwonem tle, ozdobione wieńcem laurowym złotym i odznaką strażacką, złotą (dwa toporki i hełm). W pośrodku tarczy widnieje cyfra rzymska, złota, odpowiadająca ilości lat służby.

§. 4. Honorowe związkowe odznaki noszą odznaczeni na lewej piersi munduru służbowego lub ubrania cywilnego, przytwierdzone agrafką.

§. 5. Równocześnie z odznaką, otrzymuje odznaczony pismo Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych, służące odznaczonemu za legitymacyę. Celem wręczenia odznaki i pisma mianuje Krajowy Związek swego delegata, który przewodniczy całej ceremonii odznaczenia.

§. 6. Podanie o odznaczenie członka ochotniczej straży pożarnej wnosi dotyczący Wydział. Podania te muszą zawierać odpis dotyczącej uchwały Wydziału, tudzież przedstawionego do odznaczenia:

a) imię i nazwisko,

b) wiek i stan,

c) miejsce zamieszkania,

d) dzień, miesiąc i rok przyjęcia do służby w korpusie i czas trwania służby,

e) uwagi dotyczące przerwy w służbie i wszelkie okoliczności, któreby wątpliwem czyniły prawo do odznaki.

Do podania należy również dołączyć poświadczenie miejscowej Zwierzchności gminnej (Magistratu), że ochotnicza straż pożarna trwale istnieje przez czas, za który poczyniono staranią o honorową odznakę.

§. 7. Odznaki honorowe mogą być wymieniane co pięć lat dalszej nieprzerwanej, czynnej, wiernej i walnej służby strażackiej.

§. 8. Koszta odznak ponoszą Wydziały dotyczących straży pożarnych.

Straże pożarne przy Kółkach rolniczych.

W dniu 7. marca b. r. odbyła się w Głównym Zarządzie Kółek rolniczych we Lwowie konferencya, do której przywiązujemy nie małe znaczenie, albowiem stwarza ona pomost do zbliżenia i łącznego działania w pokrewnym zakresie dwóch instytucyi, mianowicie Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych i Tow. „Kółek rolniczych“.

W konferencyi tej brali udział ze strony pomienionego Związku tego zastępca naczelnika dr. Alfred Zgórski i sekretarz p. Szczerbowski, ze strony Tow. „Kółek rolniczych;“ prezes p. Cielecki i członkowie Zarządu głównego pp. Bolesław Baranowski, dr. Bronisław Dulęba, dr. Gargas, dr. Kulczycki, Mikułowski-Pomorski, Wiesiołowski, tudzież p. Adamski.

Promotorem pożądanego dla sprawy porozumienia stał się zastępca naczelnika Związku. W szczególności wykazał niepospolite usługi, oddawane w innych krajach i u nas przez ochotnicze straże pożarne i stwierdził potężny wpływ ich pod względem cywilizacyjnym,

oddziaływaniem uszlachetniającem i pobudzającem naturalną inteligencyę ludności włościańskiej, pozyskanej dla organizacyi strażackiej. Uzasadnił konieczną potrzebę wdrożenia obszernej akcyi w celu rozpowszechnienia organizacyi ochotniczych straży pożarnych w gminach wiejskich wśród ludności włościańskiej, wyraził przekonanie, że to się da skutecznie osiągnąć przedewszystkiem za współdziałaniem ze Związkiem Tow „Kółek rolniczych", które obejmując cały kraj gęstą siecią swej organizacyi, znajdzie posłuch u włościan i pozyska ich dla sprawy ochotniczych straży pożarnych. Uzasadnił ważniejsze postulaty, umożliwiające zespoloną akcyę Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych i Tow. „Kółek rolniczych".

Członkowie Zarządu głównego również zabierali głos i oświadczyli się jednomyślnie za zespoloną akcyą w powyższym kierunku, która dotychczasową działalność Kółek rolniczych z wyraźną korzyścią dla ludności wiejskiej rozszerzy, wzmocni i utwierdzi. W szczególności p. Cielecki, jako przewodniczący Zarządu Kółek rolniczych w powiecie buczackim zakomunikował, iż co rychlej przystąpi w porozumieniu ze Związkiem do zaprowadzenia w tymże powiecie ochotniczych straży pożarnych w siedzibie i za udziałem czynnych Kółek rolniczych.

W wyniku konferencyi, reprezentanci obu stron zgodzili się jednomyślnie na przedłożenie swoim Zarządom do stanowczej uchwały zasadniczych punktów dla wspólnej akcyi Towarzystwa „Kółek rolniczych" i Krajowego Związku strażackiego, którymi objęto: Organizowanie ochotniczych straży pożarnych w gminach wiejskich z pośród włościan, przedewszystkiem w siedzibie Kółek rolniczych i za ich udziałem, wszędzie tam, gdzie wskaże Zarząd główny.

Związek strażacki przesłał już głównemu Zarządowi Kółek rolniczych następujący projekt z regulaminem w tej sprawie:

Do celów Towarzystwa „Kółek rolniczych" należy w myśl §. 2. lit. *i*, 12. lit. *f*, tudzież §. 31. lit. *m*, statutu zakładanie i przyczynianie się do organizacyi ochotniczych straży pożarnych.

To statutowe postanowienie uprawnia, zdaniem naszem, do zakładania takich ochotniczych straży pożarnych, któreby stanowiły rodzaj przynależności „Kółka rolniczego" i organizowały się w taki sam sposób jak straże pożarne w szkołach rolniczych, na stacyach kolejowych, na obszarach dworskich, w fabrykach i t. d., z których istnieją straże pożarne: szkolne, kolejowe, fabryczne i t. d.

Ochotnicza straż pożarna Kółka rolniczego nie będzie osobnem towarzystwem, nie potrzebuje zatem osobnego statutu, a tylko regulamin, który będzie odnośnej władzy do wiadomości podany.

Taka ochotnicza straż pożarna nie potrzebuje także osobnego Zarządu, co ułatwi jej administracyę i wykluczy możliwość tworzenia rządu w rządzie.

Regulamin główny

dla ochotniczej straży pożarnej Kółka rolniczego w . . . . .

§. 1. Na podstawie §§. 2. lit. i) i 12. lit. f) statutu Towarzystwa Kółek rolniczych, Kółko w . . . . . tworzy z grona swoich członków ochotniczą straż pożarną, której sprawami zawiaduje Zarząd tego Kółka według postanowień niniejszego regulaminu.

§. 2. Zadaniem ochotniczej straży pożarnej Kółka rolniczego jest dawać uorganizowaną pomoc oraz ratować życie i mienie przy pożarach w siedzibie Kółka rolniczego i w okolicy.

§. 3. Kółko rolnicze utrzymuje korpus strażacki i zaopatruje go w potrzebne przyrządy i przybory czy to z własnych funduszów, czy też i innych, w pierwszym rzędzie uzyskanych od miejscowej gminy.

§. 4. Członkowie korpusu strażackiego noszą opaski służbowe z odznakami na tychże, przepisanemi regulaminem krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych, z dodaniem liter K. R. Zarząd Kółka rolniczego, o ile fundusze dozwolą, może postanowić umundurowanie korpusu, przepisane dla związkowych straży pożarnych.

§. 5. Członkiem korpusu strażackiego może być każdy członek Kółka rolniczego.

§. 6. Korpus strażacki składa się z dwóch oddziałów: ratunkowego i wodnego.

§. 7. Naczelnik korpusu, względnie tegoż zastępca kieruje akcyą ratunkową przy pożarach, ćwiczeniami i wogóle służbą strażacką. Naczelnik i zastępca mają do pomocy dwóch komendantów oddziałowych i dwóch zastępców tychże.

§. 8. Zarząd Kółka rolniczego mianuje naczelnika korpusu, tegoż zastępcę, komendantów oddziałowych i ich zastępców na jeden rok.

§. 9. Co trzy miesiące odbywa naczelnik korpusu w obecności Zarządu Kółka rolniczego przegląd korpusu, celem zbadania stanu osobistego i uzbrojenia strażackiego.

§. 10. Raz w roku urządza naczelnik korpusu popisowe ćwiczenie w obecności Zarządu Kółka rolniczego. Na ćwiczenie to zaprasza się reprezentacyę gminną; również należy zawiadomić o popisowem ćwiczeniu Radę zawiadowczą krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych, Zarząd powiatowy towarzystwa Kółek rolniczych, względnie delegata powiatowego Zarządu głównego i Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych.

§. 11. Kółko rolnicze, mające swoją ochotniczą straż pożarną przystępuje do krajowego Związku ochotniczej straży pożarnych.

§. 12. Ogłoszenia, pochodzące od ochotniczej straży pożarnej, zamieszczane będą w „Przewodniku Kółek rolniczych."

§. 13. We wszystkich innych sprawach, które niniejszym regulaminem nie są objęte, obowiązuje statut Towarzystwa Kółek rolniczych.

§. 14. O zawiązaniu ochotniczej straży pożarnej Kółka rolniczego donosi Zarząd tegoż miejscowej zwierzchności gminnej, Zarządowi powiatowemu Towarzystwa Kółek rolniczych, względnie delegatowi powiatowemu Zarządu Głównego, Zarządowi Głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych i Radzie zawiadowczej Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych.

Reorganizacya Związków okręgowych.

Na posiedzeniu X Krajowego Zjazdu strażackiego w Bochni postawił delegat Jan Marcinkiewicz z Rzeszowa wniosek o następującem brzmieniu: „Przed dwoma laty był wybór naczelników okręgowych na lustratorów straży, którzy tylko istnieją na papierze, raczy Rada zawiadowcza wglądnąć w tę sprawę“.

Z treści wniosku domyślać się można, że delegatowi z Rzeszowa rozchodziło się o reorganizacyę Związków okręgowych, które rzeczywiście nie prosperują i o lustracye, która to sprawa przy innej sposobności załatwioną została

Trzy lata w październiku z. r. upłynęły jak Rada zawiadowcza uchwaliła nowy regulamin dla Związków okręgowych i organizacyę tych okręgowych Związków dość znacznym kosztem przeprowadziła. Druga ta próba na podstawie regulaminu z dnia 21. października 1899. L 2238. nie udała się, bo Związki okręgowe bardzo mało żywotności okazały. Może to znów wskutek wadliwego regulaminu, który im przepisuje bardzo wielki zakres działania.

Organizacya Związków okręgowych należy do środków działania Krajowego Związku i jest przewidzianą artykułem II. statutu, to też Rada zawiadowcza uchwałą z dnia 24. stycznia 1903. postanowiła przeprowadzić trzecią próbę, po raz trzeci organizacyę tych Związków okręgowych na podstawie najnowszego regulaminu, który opiewa:

Regulamin
dla okręgowych Związków ochotniczych straży pożarnych.

§. 1. Okręgowe Związki ochotniczych straży pożarnych, tworzone po myśli art. II. lit. a) statutu Krajowego Związku, nie są samoistnemi stowarzyszeniami, a tylko organami pomocniczymi Krajowego Związku.

§. 2. Ustanawia się 17 Związków okręgowych. Każdy Związek obejmuje wszystkie ochotnicze straże pożarne i gminy w powiatach do okręgu przydzielonych.

Do okręgu I. przydzielone są powiaty (Wydziały powiatowe): Biała, Żywiec, Wadowice, Chrzanów.

Do okręgu II. powiaty: Kraków, Wieliczka, Bochnia i Myślenice.

Do okręgu III. powiaty: Limanowa, Nowy Sącz, Nowy Targ, Grybów, Gorlice.

Do okręgu IV powiaty: Brzesko, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Tarnów.

Do okręgu V. powiaty: Brzozów, Jasło, Krosno, Lisko, Sanok.

Do okręgu VI. powiaty: Kolbuszowa, Nisko, Ropczyce, Rzeszów, Tarnobrzeg.

Do okręgu VII. powiaty: Dobromil, Jaworów, Mościska, Przemyśl.

Do okręgu VIII. powiaty: Cieszanów, Jarosław, Łańcut.

Do okręgu IX. powiaty: Drohobycz, Rudki, Sambor, Stary Sambor, Stryj, Turka.

Do okręgu X. powiaty: Bóbrka, Gródek, Lwów, Żydaczów.

Do okręgu XI. powiaty: Rawa, Sokal, Żółkiew.

Do okręgu XII. powiaty: Brody, Kamionka str., Złoczów.

Do okręgu XIII. powiaty: Brzeżany, Podhajce Przemyślany, Rohatyn.

Do okręgu XIV. powiaty: Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż.

Do okręgu XV. powiaty: Borszczów, Czortków, Husiatyn.

Do okręgu XVI. powiaty: Bohorodczany, Buczacz, Dolina, Kałusz, Stanisławów, Tłumacz.

Do okręgu XVII. powiaty: Horodenka, Kołomyja, Kosów, Śniatyn, Nadwórna, Zaleszczyki.

Każda związkowa straż pożarna musi należeć do przeznaczonego jej niniejszym regulaminem okręgowego Związku.

§. 3. Zadaniem okręgowych Związków jest przeprowadzenie okręgowych ćwiczeń strażackich i zdawanie sprawy o stanie i postępie obrony pożarnej w okręgu. Odbywa się to podczas okręgowych Zjazdów strażackich.

§. 4. Okręgowy Zjazd strażacki odbywać się ma każdego roku (w porze letniej) w innej miejscowości okręgu, a mianowicie w tej, w której jest siedziba naczelnika okręgowego. Zjazd zwołuje i jego urządzeniem zajmuje się naczelnik okręgowy, względnie tegoż zastępca wspólnie z sekretarzem okręgowym.

§. 5. Do składu Zjazdu okręgowego należą jako delegaci:

a) wszyscy naczelnicy lub tychże zastępcy związkowych straży pożarnych, do okręgu należących,

b) po jednym delegacie każdej związkowej straży pożarnej w okręgu, których Wydziały Towarzystw strażackich do tego umyślnie wybierają i zaopatrują w legitymacyę pisemną. Jako uczestnicy mogą brać udział w okręgowym Zjeździe wszyscy członkowie związkowych straży pożarnych okręgu.

§. 6. W ćwiczeniach okręgowych mogą brać udział prócz miejscowej straży także inne straże pożarne z okręgu. Po ćwiczeniach okręgowych następuje konferencya i krytyka tychże. Głos stanowczy mają tutaj

naczelnicy i delegaci poszczególnych straży pożarnych okręgu, a głos doradczy także uczestnicy.

Program ćwiczeń okręgowych musi obejmować: *a)* ćwiczenia rzędowe, *b)* ćwiczenia szkolne z sikawkami, drabinami i t. p. *c)* ćwiczenie praktyczne przy użyciu sygnałów na świstawkę i trąbkę.

§. 7. Oprócz przeprowadzenia okręgowych ćwiczeń i krytyki tychże należy do okręgowego Zjazdu: *a)* wysłuchanie sprawozdań delegatów o stanie obrony pożarnej u poszczególnych straży w okręgu i gminach sąsiednich, a to celem sporządzenia ogólnego sprawozdania i ewentualnego poczynienia starań o ulepszenia i świadczenia na rzecz obrony pożarnej w danych miejscowościach, *b)* oznaczenie miejsca następnego okręgowego zjazdu i wybór z tej samej miejscowości, z grona członków Towarzystwa ochotniczej straży pożarnej naczelnika okręgowego, tegoż zastępcy i sekretarza dla następnego okr. Zjazdu*).

§. 8. Najdalej do 15. maja każdego roku musi naczelnik okręgowy względnie tegoż zastępca uwiadomić Związek Krajowy o czynnościach przygotowawczych około Zjazdu okr., podać termin i program tego Zjazdu. Z chwilą nadesłania tego sprawozdania otrzyma Związek okręgowy (do rąk naczelnika okręgowego, który jest za kasę odpowiedzialny) od Krajowego Związku subwencyę na pokrycie wydatków administracyjnych. Subwencya ta wynosi połowę zwykłych rocznych wkładek zapłaconych w roku poprzednim do Krajowego Związku przez straże pożarne w okręgu.

Gdyby w przeciągu 14 dni od dnia przypomnienia obowiązkowi powyższemu zadość nie uczyniono, lub gdyby pomimo zgłoszenia i sprawozdania Zjazdu okręgowego nie doprowadzono do skutku, natenczas Związek Krajowy zajmie się urządzeniem Zjazdu okręgowego przez swego delegata.

Na porządku dziennym zwołanego w ten sposób Zjazdu okręgowego zamieszczoną będzie sprawa pociągnięcia Zarządu okręgowego Związku (naczelnika, tegoż zastępcy i sekretarza) do odpowiedzialności za zaniedbanie obowiązków.

§. 9. Okręgowemu Zjazdowi i posiedzeniom przewodniczy naczelnik okręgowy względnie tegoż zastępca, lub wybrany przez Zgromadzenie przewodniczący, a protokół spisuje sekretarz.

Okręgowy Zjazd odbyć się może przy jakiejkolwiekbądź ilości delegatów. Do ważności uchwał potrzeba absolutnej większości głosów obecnych na posiedzeniu delegatów.

§. 10. Sprawozdanie z okręgowego Zjazdu, protokół posiedzenia i rachunek wydatków musi być Związkowi Krajowemu najpóźniej do 14 dni po Zjeździe przedłożony, poczem ustępujący naczelnik okręgowy, względnie tegoż zastępca otrzymuje od Związku Krajowego absolutoryum i oddaje akta, kasę i pieczątkę nowemu naczelnikowi okręgowemu.

*) Zjazdy okr. w r. 1903 odbywać się będą w dotychczasowych miejscach zamieszkania naczelników okręgowych lub tychże zastępców, względnie w miejscowościach, które Związek Krajowy oznaczy.

Poniżej podajemy wykaz osób, które Związek zaprosił do prz[...] prowadzenia Zjazdów okręgowych w r. 1903 z podaniem miejscowoś[...] Zjazdu i obliczonej za rok 1903 subwencyi.

Związek okręgowy	Imię i nazwisko:	Miejscowość:	Subwency[...]
I.	Edmund Krzysztoforski	Kęty	K. 63·[...]
II.	Dr. Zygmunt Miczyński	Wieliczka	„ 66[...]
III.	Jan Jasica	Nowy Sącz	„ 33·[...]
IV.	Dr. Stanisław Stojałowski	Tarnów	„ 42·[...]
V.	Leopold Biega	Sanok	„ 39·2[...]
VI.	Jan Mglej	Rzeszów	„ 38·10
VII.	Dr. Ludwik Ćwiklicer	Dobromil	„ 39·70
VIII.	Aleksander Mańkowski	Sieniawa	„ 24·—
IX.	Jakób Gerus	Stryj	„ 24·—
X.	Marcin Majewski	Lwów	„ 26·10
XI.	Władysław Górka	Rawa Ruska	„ 14·10
XII.	Karol Podgórski	Złoczów	„ 32·50
XIII.	Antoni Jenik	Bołszowce	„ 17·80
XIV i XV	Jan Kazimierz Strzelecki	Czortków	„ 20·10
XVI.	Józef Wierzejski	Stanisławów	„ 25·60
XVII.	Władysław Mianowski.	Kołomyja	„ 9·85

III. Ruch Towarzystw strażackich.

Łapanów. W dniu 25. lutego odbyło się walne zgromadzenie, na którem wybrani zostali: Prezesem: Ksiądz Karol Guzkiewicz, zastępcą Dr Franciszek Gąsiorek, członkami wydziału: Wojciech Mączka i Jan Stanisław Krzyżanowski, skarbnikiem Kazimierz Siekierski. Naczelnikiem straży Kazimierz Siekierski, zastępcą Piotr Ziółkowski, adjutantem Franciszek Czechowski, komendantem I oddziału Stanisław Grzywacz, II od. Wojciech Gumuliński, zastępcami Piotr Król, Jan Żak i Władysław Czechowski.

Nowy Targ. W Nowym Targu, na odbytem w dniu 11. stycznia br. Walnem Zgromadzeniu wybrany został: Jan Staszel, naczelnikiem, a tegoż zastępcą Franciszek Gielczyński na czas 3 letni, licząc od dnia wyboru, zaś członkami Wydziału: Jędrzej Różański, Józef Czubernat, Bartłomiej Lipkowski, Jakób Habura, Michał Bryniarski i Szczepan Batkiewicz, a skarbnikiem Józef Czubernat, wreszcie członkami komisyi rewizyjnej: Leon Panczakiewicz, Józef Rajski i Jan Paluch, a członkami sądu polubownego: Józef Rajski. Józef Czubernat i Jędrzej Różański na przeciąg jednego roku.

Czaniec. Walne Zgromadzenie odbyło się w dniu 22. lutego, na którem wybrani zostali: pp. Alfred Fijałkowski, prezesem, Andrzej Ganzel, zastępcą prezesa, Franciszek Wojtyła, naczelnikiem, Franciszek Kowalski, zastępcą naczelnika, Jan Kowalski i Karol Gawęda, komendantami oddziałowymi, Stanisław Błasiak i Franciszek Kowalski, starszy, zastępcami komendantów oddziałowych, Józef Gałuszka, adjutantem.

Do wydziału należą: Karol Gawęda, Jędrzej Rodak, Franciszek Kowalski; do Komisyi rachunkowej: Franciszek Spila, Karol Gawęda i Piotr Kowalski, a do Sądu polubownego: Karol Gawęda, Stanisław Błasiak i Jan Kowalski.

Skarbnikiem wybrano Franciszka Kowalskiego

Przecław. W dniu 15. lutego wybrano prezesem p. Tadeusza Stachowicza z Przecławia.

Izdebnik. Na Walnem Zgromadzeniu w Izdebniku w dniu 1. marca 1903 r. wybrani zostali: Michał Sala, prezesem towarzystwa, Walter Ludwik, naczelnikiem,

Madej Michał, zastępcą naczelnika, Wallek Stanisław, sekretarzem. Do wydziału weszli: Jan Włoch i Koźlak Wojciech.

Żurawno. Dnia 8. marca br. odbyło się Walne Zgromadzenie członków tutejszego Towarzystwa ochotniczej str żży pożarnej, pod przewodnictwem Edwarda Daszkiewicza, naczelnika straży, przy współudziale 25. członków czynnych i 6 członków wspierających.

Z porządku dziennego odczytano protokół poprzedniego Walnego Zgromadzenia odbytego dnia 16. marca 1902.

Sekretarz L. Eichel złożył sprawozdanie z czynności Wydziału za rok ubiegły, w którem zaznaczył, że w tym czasie odbyło się Walne Zgromadzenie i 7 posiedzeń Wydziału, tudzież zdał sprawę z licznych spraw biurowych, tudzież uchwał zapadłych na posiedzeniach Wydziału.

Naczelnik straży przedstawił obraz działalności korpusu w roku 1902.

Franciszek Regner, jako skarbnik, odczytał sprawozdanie z dochodów i wydatków poczynionych w roku 1902, sprawdzonych poprzednio przez komisyę rachunkową. Obrót kasowy w ubiegłym roku był najpomyślniejszy od czasu istnienia straży albowiem dochody

wynosiły . . . 1387 Kor. 94 h.
rozchody „ . . . 1352 „ 67 h.

Pozostałość na rok 1903 . . 35 Kor. 27 h.

Walne Zgromadzenie przyjmując do wiadomości sprawozdanie kasowe udzieliło Wydziałowi absolutoryum.

W skład sądu polubownego weszli na r. b. Teodor Norsesowicz, Józef Kurzrock. Piotr Regner, Michał Werschler (starszy) i Michał Meller. Do komisyi rachunkowej wybrano: Michała Mellera, Franciszka Woźnego i Herscha Fichmanna.

W końcu uchwalono szereg wniosków zdążających do ulepszenia straży.

Niemirów. Na walnem zgromadzeniu, odbytem dnia 20. lutego 1903. wybrano ponownie:

Prezesem Karola Stefana Krusensterna, zastępcą prezesa Władysława Rolę Krautza, wydziałowymi: Jana Tułeckiego, Karola Pawlikowskiego, zaś Zygmunta Babińskiego, naczelnikiem straży.

IV. Kronika pożarów.

(Zestawienie statystyczne pożarów w roku 1902).

Miejscowość	Ilość pożarów	Spaliło się					Szkoda		Przyczyna				
		domów mieszkalnych	budynków gospodarczych	zakładów przemysłowych	kościołów	ludzi	ogólna kor.	ubezpieczona kor.	podpalenie	nieostrożność	wadliwa budowa	od pioruna	niezbadana
Miasta i miasteczka	171	349	259	15	1	1	1,230.410	712.050	24	34	17	3	93
Gminy wi jskie	461	797	1115	20	2	8	2,096 560	1,344.510	50	52	19	11	329
Razem . . .	632	1146	1374	35	3	9	3,326.970	2,056.560	74	86	36	14	422

Śmierć w płomieniach W Nieznanowie, padła ofiarą pożaru jedna zagroda włościańska. W płomieniach znalazło śmierć troje osób: 23-letnia Scheindla Schädel, żona kramarza i dwoje jej dzieci.

Pięć osób żywcem spalonych. W gminie Zadubrowcach, w szopie tamtejszego gospodarza gruntowego Dmytra Zacharuka wybuchł groźny pożar, który zniszczył doszczętnie pięć zagród włościańskich.

Ofiarą płomieni padły żona Zacharuka, Marcia i 4 dzieci: 11-letnia Docia, 9-letni Wasyl, 5-letni Mikołaj i 3-letni Hryć.

15 osób żywcem spalonych. We wsi Pyłowcu pod Brahiłowcem, w gubernii podolskiej wybuchł w tych dniach pożar, który zniszczył doszczętnie 90 gospodarstw. W płomieniach znalazło śmierć 15 osób.

Pożar w Dąbrowie. W dniu 14. marca spaliło się w Dąbrowie 12 domów i skład drzewa. Do zlokalizowania i ugaszenia pożaru przyczyniła się w znacznej mierze ochotnicza straż pożarna z Tarnowa i Żabna pod komendą naczelnika p. Mikołaja Jamrowicza.

V. Rozmaitości.

Odważny czyn. Naczelnik ochotniczej straży pożarnej w Chrzanowie p. Jan Mąsiorski wyratował 17 osób z domu Saula Siegmana w Chrzanowie, w którym runęła dwupiątrowa przybudowa tego domu. Ratowanie odbywało się przez wynoszenie i spuszczanie mieszkańców.

Wyborny proszek do polerowania karabinczyków i innych stalowych części przyborów sporządza się w sposób następujący: Bierze się równe części soli kuchennej i siarkanu żelaza (koperwasu) i uciera się razem w moździerzu. Mieszaninę tę sypie się następnie do tygla, lub jeszcze lepiej, na płytką szalkę i ogrzewa się ją aż do czerwoności dopóty, dopóki z niej jeszcze pary uchodzą. Po ochłodzeniu przedstawia się mieszanina jako masa drobnołuskowa o barwie fioletowej. Masę tę szlamuje się następnie wodą, a delikatnie wyszlamowany proszek użytym być może jako wyborny środek do polerowania stali.

Sezon pożarów

rozpoczął się już u nas na dobre, co dni parę otrzymujemy wiadomości o jakiemś większem nieszczęściu tego rodzaju, a ile nie dochodzi wcale do wiadomości ogółu.

„*Czas*“ zamieszcza z tego powodu bardzo słuszne uwagi. Z powodu klęski ogniowej mówi się u nas zwykle o potrzebie ubezpieczeń. Nie należy zapominać jednak, że „każda wypłata odszkodowania za klęskę pożarową, nie jest właściwie niczem innem, jak składką ubezpieczonych na rzecz pogorzelców, i że, w miarę szerzenia się pożarów, składka ta musi róść i stawać się coraz to uciążliwszą — jak to zresztą w ostatnich latach w samej rzeczy się okazało. Trudno bowiem od Tow. asekuracyjnych wymagać cudów: im liczniejsze pożary, tem większa składka, czy to przez podwyższenie taryf, czy przez zmniejszenie zwrotów...“

Każda wypłata odszkodowania ogniowego, czy to przez asekuracyę, czy z dobrowolnych publicznych składek czy wreszcie z funduszów kraju lub państwa — to nie zwiększenie majątku narodowego, to tylko ułatwienie powetowania jego ubytku i to prawie zawsze zaledwie częściowe. Gdyby nawet wszelkie straty pogorzel w całości pokrywane były — czyż możnaby to nazwać zdrową gospodarką ekonomiczną, jeżeli tak znaczna część dochodu społecznego obracanąby być musiała na odbudowę gruzów i zgliszczów, zamiast zwiększać dobrobyt społeczny, zamiast pomnażać bogactwo narodowe?

„*Czas*“ słusznie robi dalej uwagę, że

„brak natomiast gruntownej a sprawiedliwej krytyki istniejących u nas urządzeń administracyjnych. Jedynie zaś reorganizacya tych urządzeń mogłaby zapewnić energiczniejsze i ściślejsze wykonywanie ustaw o policyi ogniowej i budowlanej, które to ustawy, jak dotychczas, istnieją tylko na papierze. Nie zwlekając tedy, należałoby rozpocząć tę reorganizacyę, i to w ten sposób, aby stworzyć tego rodzaju organa administracyjne, któreby dawały rękojmię, że istniejące ustawy będą wykonywane, że organa te nietylko będą chciały ustawy przestrzegać, ale także będą mogły wykonywać ciążące na nich obowiązki“.

Reorganizacya ochotniczej straży pożarnej w Krakowie. Rada zawiadowcza Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych uchwaliła poczynić kroki, celem przeprowadzenia reorganizacyi ochotniczej straży pożarnej w Krakowie. W tym celu wybrano komisyę, złożoną z pp. Franciszka Meissnera, starszego inżyniera kolei państwowej w Czerniowcach, dra Ludwika Ćwiklicera, burmistrza w Dobromilu i dra Zygmunta Miczyńskiego, burmistrza w Wieliczce, i polecono komisyi, aby poczyniła kroki do urzeczywistnienia tej reorganizacyi zmierzające, tak u prezydenta miasta Friedleina, jak i innych powołanych do tego czynników, albowiem krakowska straż ochotnicza, wskutek braku zajęcia się nią i opieki ze strony powołanych do tego osób, podupadła nader w ostatnich latach i obecnie nie stoi na wysokości swego zadania. Wszystkie większe miasta, jak: Lwów, Praga, Wiedeń, Peszt itd. posiadają oprócz zawodowej płatnej straży pożarnej, dobrze zorganizowane straże ochotnicze, które oddają jako pomocnicze siły nader wydatne usługi tym miastom. Dobrze zorganizowana i należycie prowadzona straż ochotnicza, oddałaby i Krakowowi wielkie usługi, tem więcej, że obecny etat straży pożarnej miejskiej, okazuje się wobec znacznego przyrostu miasta niedostatecznym.

Z uwagi również, że w roku bieżącym odbędzie się w Pradze ogólny zjazd delegatów słowiańskich straży pożarnych, a w r. 1905 ma nastąpić taki zjazd w Krakowie, okazuje się reorganizacya straży ochotniczej konieczną, tem więcej, że i dalszy jej rozwój stanowi dla Związku krajowego ważną kwestyę. Rada zawiadowcza zwróciła się więc do prezydenta miasta, jako przewodniczącego krakowskiej straży ochotniczej, z prośbą, aby zwoławszy walne zgromadzenie członków, przeprowadził reorganizacyę tego stowarzyszenia, a w danym razie istniejące obecnie rozwiązał, a zawiązał w jego miejsce nowe, tudzież spowodował, aby krakowska straż ochotnicza przystąpiła do Krajowego Związku straży pożarnych we Lwowie, a w końcu, aby zezwolił na urządzenie następnego zjazdu słowiańskich straży ochotniczych w Krakowie w r. 1905.

Odnośna Komisya urzędowała w Krakowie w dniu 23. marca 1903.

Posada naczelnika miejskiej straży pożarnej w Stryju jest do obsadzenia. Płaca 1400 koron i 15% dodatku, 120 koron na umundurowanie. Termin wnoszenia podań do 25 go kwietnia b. r.

VI. Poczta Redakcyi.

Do niniejszego numeru dołączamy statut Zjednoczenia słowiańskich ochotniczych straży pożarnych.

Redaktor odpowiedzialny: Szczerbowski Antoni. Nakładem „Związku ochotniczych straży pożarnych“.
Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.